

Årsrapport 2023

Tillståndsmyndigheten för alkohol och tobak

Tillståndsmyndigheten för alkohol och tobak är nöjda med året. Den överenskommelse som tecknats med regionstyrelseförvaltningen, enheten för social välfärd och de planer som tagits fram för verksamheten har i huvudsak följts.

Antalet inkomna tillståndsansökningar under året är totalt sett på samma nivå som året innan. Handlagda ärenden avseende stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten är i princip oförändrat jämfört med 2022. Handlagda ärenden om tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten har ökat något och handlagda ärenden om tillfälliga tillstånd till slutna sällskap har minskat något jämfört med 2022.

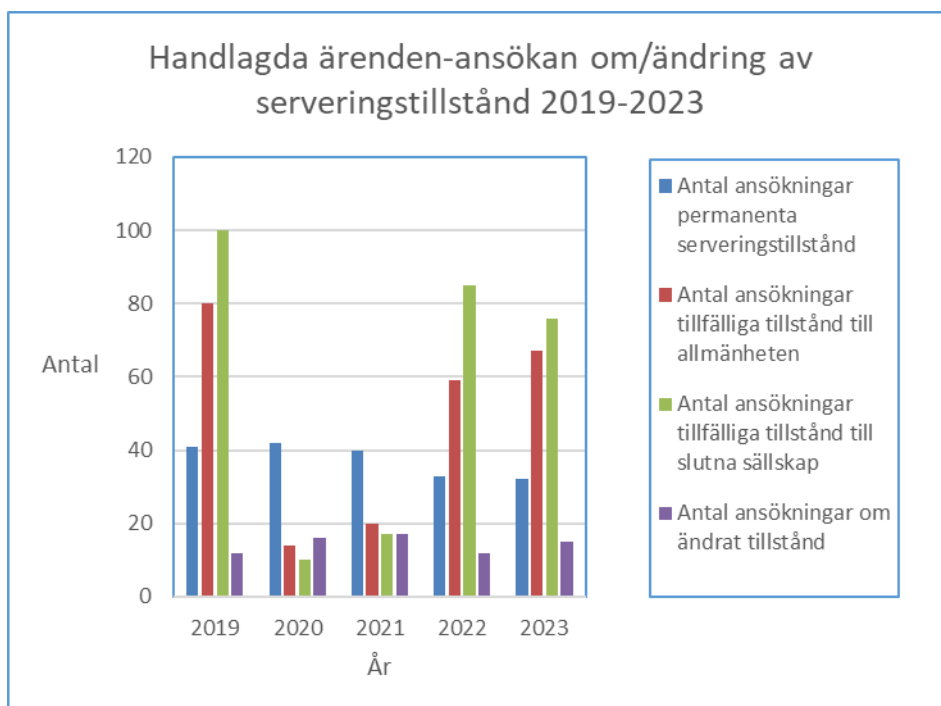
Ekonomiskt resultat

Verksamheten visar ett negativt ekonomiskt resultat om 89 000 kr för 2023 beroende på något större kostnader än prognostiserat för arbetskraft. Kostnader för sommarpersonal och en extra anställd handläggare under sommaren blev något dyrare än beräknat.

Ansökningar om serveringstillstånd

Enligt ärendehanteringssystemet AlkT har myndigheten under 2023 handlagt 32 nyansökningar om stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten och 67 ansökningar om tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten. Vidare har det handlagts 76 ansökningar om tillfälliga serveringstillstånd till slutna sällskap.

Motsvarande siffror för 2022 var 33 handlagda ärenden avseende nya stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten, 59 handlagda ärenden avseende tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten samt 85 handlagda ärenden avseende tillfälliga serveringstillstånd till slutna sällskap.

Tillsyn

Det fanns 269 stadigvarande serveringstillstånd på Gotland vid utgången av 2023. Under året har myndigheten följt tillsynsplanen och genomfört 309 tillsynsbesök på öns serveringsställen. Merparten av tillsynsbesöken har skett under sommaren av extraanställda alkoholinspektörer. Motsvarande siffra för 2022 var 323 tillsynsbesök.

Viss tillsyn under året har alkoholhandläggarna genomfört själva samt tillsammans med polis.

Inre tillsyn har också skett i enlighet med tillsynsplanen. Alla personer med betydande inflytande hos samtliga tillståndshavare har kontrollerats avseende personlig lämplighet vid Polismyndigheten. Likaså har tillståndshavarna såsom juridisk person kvartalsvis kontrollerats vid Skatteverket.

Tillsynen under 2023 har lett till att det har meddelats 13 beslut om erinran och 9 beslut om varning. 19 serveringstillstånd har återkallats, varav 15 på egen begäran.

Personal

Tre handläggare har arbetat heltid under året.

Under veckorna 24-33 har utöver ordinarie personal fyra extraanställda alkoholinspektörer arbetat med tillsyn på de gotländska restaurangerna.

En timanställd handläggare arbetade tillfälligt under sommaren 2023.

Personalen har fortbildat sig på olika sätt, deltagit i nätverksträffar samt informationsmöten.

Handläggningstider

Myndigheten bedöms uppfylla upprättade mål för handläggningstider, se bilaga. Med kunden i fokus sker i varje ärende en skyndsam och rättssäker handläggning.

Information

Tillståndsmyndigheten för alkohol och tobak gör vid behov utskick av information till tillståndshavare, butiker eller andra verksamhetsutövare. Information kan hittas på hemsidan som uppdateras regelbundet eller ges via epost samt muntligt via telefon eller vid kundbesök.

Utbildning i ansvarsfull alkoholservering

Ett utbildningstillfälle i ansvarsfull alkoholservering anordnades under 2023. Företaget Toftahill Utbildning ansvarade för utbildningen som genomfördes den 19-22 juni.

Utbildningen vänder sig främst till restauranganställda och är en flerdagsutbildning, bland annat i alkohollagen, konflikthantering och narkotika på krogen. Blivande krögare brukar också i mån av plats ta tillfället i akt och delta på utbildningen.

Kravet är 100 % närvaro. De deltagande får avlägga ett skriftligt kunskapsprov och diplom utfärdas efter godkänt prov. Utbildningen är mycket uppskattad. Totalt examinerades 78 personer under utbildningen med godkänt resultat.

Kundundersökning

Återigen har en företagarundersökning genomförts under året. Tillståndsmyndighetens kunder, främst innehavare av stadigvarande serveringstillstånd, har fått frågor om myndighetens serviceområden, information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet. Tillståndsmyndigheten har för perioden januari till och med augusti 2023 ett sammantaget Nöjd Kund Index (NKI) om 72. Motsvarande siffra för 2022 var 68. För sista tertialen 2023 har ännu inget resultat presenterats.

Folköl, tobak, tobaksfria nikotinprodukter, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt receptfria läkemedel

På Gotland finns 58 försäljningsställen för folköl. 73 försäljningsställen säljer tobak. 24 försäljningsställen erbjuder försäljning av elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare. 66 försäljningsställen säljer tobaksfria nikotinprodukter och 46 försäljningsställen säljer receptfria läkemedel.

Under 2023 fattades det 6 beslut om nya tobakstillstånd för detaljhandel och 3 nya beslut för partihandelstillstånd. 4 tillsynsärenden har handlagts, varav 1 beslut om föreläggande. För år 2022 fattades 8 beslut om nya tobakstillstånd.

Under året genomfördes 62 tillsynsbesök i form av rutinbesök.

Ny lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter

Den 1 augusti 2022 började lagen gälla. Lagen reglerar främst så kallat vitt snus, det vill säga produkter som innehåller nikotin men inte tobak.

Under året genomfördes 41 tillsynsbesök i form av rutinbesök för att kontrollera försäljning av tobaksfria nikotinprodukter.

Kontrollköp

Den 1 maj 2014 infördes bestämmelser om kontrollköp i alkohollagen (2010:1622), tobakslagen (1993:581) och lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Även enligt lag (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som trädde i kraft 1 juli 2017 fanns bestämmelser om kontrollköp. Från och med den 1 juli 2019 gäller en ny tobakslag som har ersatt den förra tobakslagen samt lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Den heter lag (2018:2088)

om tobak och liknande produkter och innehåller likaså bestämmelser om kontrollköp. Sedan 1 augusti 2022 gäller lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Även där finns bestämmelser om kontrollköp.

Lagbestämmelserna om kontrollköp ger kommunerna möjlighet att genomföra kontrollköp av folköl, tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, vissa receptfria läkemedel samt tobaksfria nikotinprodukter i syfte att kontrollera att den som lämnar ut dessa varor förvisar sig om att mottagaren har uppnått föreskriven ålder, 18 år. Syftet med kontrollköp är att ge underlag för en dialog mellan kommunen och den som lämnar ut tobaksfria nikotinprodukter om skyldigheten att förvisa sig om att mottagaren har fyllt 18 år. Vad som framkommit genom kontrollköp får inte utgöra grund för kommunen att meddela föreläggande, förbud eller varning.

Under 2023 genomfördes 24 kontrollköp av antingen vissa receptfria läkemedel eller tobaksfria nikotinprodukter vid detaljhandelsställen på Gotland. Två personer, en tjej och en kille, båda myndiga, fick utföra kontrollköpen. Vid 20 detaljhandelsställen kunde köp genomföras utan att legitimation begärdes.

Utvecklingsarbete under året

Arbetet med att förbättra och säkerställa att rutiner fungerar pågår ständigt. Myndighetens informationsmaterial, både i pappersform och på hemsidan förbättras och utvecklas kontinuerligt. Handläggningsrutinerna ses ständigt över i syfte att förenkla och därmed effektivisera handläggning av ärenden.

En ny digital tjänst för ansökningar om serveringstillstånd har använts. Tillsammans med själva ansökan biläggs alla de handlingar som behövs för att kunna hantera ärendet. Tjänsten har anpassats efter hand under det gångna året.

Myndigheten har under året, enligt överenskommelse med beställaren, haft vissa fokusområden enligt nedan:

- Upprätthålla regelbunden kontakt med branschen/krögarföreningen och andra myndigheter genom exempelvis möten, besök etc.
- Fortlöpande utveckla alkoholtillsynen metodiskt utifrån samverkan med andra myndigheter.

- Vara sakkunnig genom att utbilda, informera och ge råd till näringsidkare, serverings- och försäljningspersonal om gällande lagar och riktlinjer inom området.
- Fokusera på en rättssäker handläggning med kundens behov i fokus.
- Utföra kontrollköp gällande folköl, tobak, e-cigarett och påfyllningsbehållare, tobaksfria nikotinprodukter samt vissa receptfria läkemedel.
- Kontinuerligt uppdatera hemsidan för tillståndsmyndigheten.

Uppföljning:

- En löpande uppföljning utifrån tillsynsplanen ska ske av ärenden, tillsyn och insatser.
- Utifrån årsrapport redovisa verksamhetens omfattning, resultat samt utvecklingsarbete.
- Ha kontinuerliga möten med beställaren för avstämning under året.

Arbetet kring dessa områden har i mångt och mycket genomförts.

Framtiden

Förhållningssättet LEAN i processarbetet fortsätter och syftar till att eliminera moment i processen som inte tillför värde för kunden. På så sätt kan arbetet flyta på snabbare med högre kvalitet och nöjdare kund som resultat. Den digitala e-tjänsten för ansökningar om serveringstillstånd som utvecklats internt inom regionen har ersatts av den e-tjänst som systemleverantören erbjuder. Det manuella arbetet som fanns med att föra över handlingar till respektive ansökan har då till stor del eliminerats. Samtliga ansökningar med bilagor hamnar direkt i ärendehanteringssystemen AlkT och Ol2. En betalfunktion för ansökan om serveringstillstånd i AlkT kommer att introduceras under våren 2024. Gotland blir först i landet med denna betalfunktion.

Arbetet framåt sker utifrån gällande tillsynsplan. Under 2024 fortsätter tillsynen för att följa upp alla tillståndshavare som säljer tobak. Likaså kommer kontrollköp i detaljhandeln att planeras och genomföras.

Rökfria miljöer

Rökförbudet på bland annat uteserveringar till restauranger samt områden kring restaurangernas entréer kommer fortsatt att följas upp. Det sker alltid vid ordinarie restaurangtillsyn. Rökförbudet omfattar utöver tobak även elektroniska cigaretter, örtprodukter och produkter som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak.

Jörgen Wiss, alkoholhandläggare

Bilaga

Mål för handläggningstider 2023

Ärende	Tid	Mätmetod	Mål	Resultat/ mål uppfyllt?
Första kontakten med myndigheten.	Kontakt med myndigheten skall kunna erhållas varje helgfri vardag.	Avvikelse-rapportering	100 %	100 % - ja
Anmälningensärende - folkölsanmälan el. liknande.	Klart inom fem arbetsdagar vid komplett anmälan.	Avvikelse-rapportering	90 %	Bedöms vara uppfyllt - ja
1) Ansökan tillstånd.	När kompletta ansökningshandlingar har inkommit – utskick på remiss inom tre arbetsdagar. Remissrunda om tio arbetsdagar.	Avvikelse-rapportering	90 %	Bedöms vara uppfyllt - ja
2) Ansökan tillstånd.	Efter avslutad remissomgång skall ärendet vara handlagt inom tio arbetsdagar.	Avvikelse-rapportering	90 %	100 % - ja
Tillsynsärende – brister som kan medföra erinran, varning eller återkallelse har uppdagats.	Resultatet av tillsynen ska kommuniceras till tillståndshavaren nästkommande arbetsdag.	Avvikelse-rapportering	80 %	90 % - ja
Tillsynsärende.	Brister som kan medföra erinran, varning eller återkallelse har uppdagats. Beslut inom tio dagar efter svarstid enligt kommunikering.	Avvikelse-rapportering	90 %	100 % - ja
Tillsynsärende – anmälan om förändring av person med betydande inflytande.	Beslut om fortsatt tillstånd inom tre veckor.	Avvikelse-rapportering	90 %	Bedöms vara uppfyllt - ja